

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

10/6/2019

A1. α.

1. Λάθος
2. Σωστό
3. Σωστό
4. Λάθος
5. Σωστό

β.

1. Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα
2. ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομήν
3. Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὖροι
4. Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν—πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν
5. καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίννεται

B1. Βασικά σημεία απάντησης:

Για την προσωπικότητα του Επιμηθέα

- Ταυτότητα Επιμηθέα → Ο Προμηθέας και ο Επιμηθέας ήταν Τιτάνες, γιοι του Ιαπετού και της Ωκεανίδας Κλυμένης.
- Ετυμολογία ονόματος Επιμηθέα → ο **Επιμηθέας** είναι αυτός που, όπως δηλώνει και το όνομά του (σύνθετο από τις λέξεις **ἐπί + μῆδος**), σκέφτεται μετά την εκτέλεση μιας ενέργειας και βρίσκεται αντιμέτωπος με τις συνέπειές της. Είναι «ἀμαρτίνοος» ή «ὀψίνοος». Θα μπορούσαμε, λοιπόν, να τον χαρακτηρίσουμε αστόχαστο, απερισκεπτο, επιπόλαιο, παρορμητικό. Στον μύθο του Πρωταγόρα

παρουσιάζεται λόγω απρονοησίας να εξαντλεί όλα τα εφόδια στα ζώα και να αφήνει τον άνθρωπο εντελώς αβοήθητο και ανυπεράσπιστο.

- Σχολιασμός του σχήματος λιτότητας οὐ πάνυ τι σοφός ὢν που προσδίδει το κύριο χαρακτηριστικό της προσωπικότητας του Επιμηθέα.

Για τον ρόλο του Επιμηθέα στη διανομή των εφοδίων

- Αναφορά στη μοιρασιά των ιδιοτήτων στα ζώα με τρόπο που ικανοποίησε τον νόμο της αναπλήρωσης
- Σχολιασμός των αποτελεσμάτων της εσφαλμένης διανομής σε σχέση με τον άνθρωπο → αδυναμίες ανθρώπου
- Αναφορά στον ρόλο του στην καταδίκη του Προμηθέα.

Χωρία κειμένου για αξιοποίηση: α) Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφός ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα. λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅτι χρήσαιτο.

β) Προμηθέα δὲ δι' Ἐπιμηθέα ὕστερον, ἥπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.

B2. Βασικά σημεία απάντησης:

- ἔντεχνος σοφία → Σύμφωνα με τον μύθο που διηγείται ο Πρωταγόρας, τα δώρα του Προμηθέα στο ανθρώπινο γένος ήταν η ἔντεχνος σοφία της Αθηνάς και η ἔμπυρος τέχνη του Ἡφαιστου. Σχετικά με την ἔντεχνο σοφία, το επίθετο «ἔντεχνος» υποδηλώνει αὐτὸν που εἶναι μέσα στα ὅρια της τέχνης, τον ἔμπειρο, τον ἐπιδέξιο. Στη φράση «ἔντεχνος σοφία», η λέξη «σοφία» υποδηλώνει τη σοφία που εμπεριέχει την τέχνη, τη σοφία που συμπορεύεται με την τέχνη, τις τεχνικές γνώσεις. Αρχικά η ἔννοια της σοφίας ἔχει κυρίως να κάνει με τη δεξιότητα και την ἐμπειρία σε κάποια τέχνη, την ἀρχιτεκτονική, τη γλυπτική, τη μεταλλουργία, την ιατρική, κ.τ.λ. Ο προσδιορισμός «ἔντεχνος» ἐπιτρέπει ἐδῶ στον Πρωταγόρα να διευκρινίσει, ἐπομένως, πῶς αὐτοῦ του εἶδους τη σοφία ἐννοεῖ και ὄχι αὐτή που συνδέουμε με τη γνώση των ἐπιστημῶν και τη φιλοσοφία, δηλαδή τις θεωρητικές γνώσεις. Πρόκειται, λοιπόν, για τεχνογνωσία που ἐπιτρέπει στον ἄνθρωπο να ἀναπτύξει τεχνικές δεξιότητες και κατασκευαστική ικανότητα. Αυτό

σημαίνει ότι ο άνθρωπος βάζει τα θεμέλια για τον τεχνικό πολιτισμό του κατασκευάζοντας σπίτια, σκεύη, εργαλεία, όπλα και όλα τα απαραίτητα για την επιβίωσή του. Η διαδικασία κατασκευής όλων των εφοδίων συνδέεται με τη διαδικασία της εργασίας και με τη διαδικασία της αγωγής, αφού η έντεχνος σοφία σχετίζεται με την εμπειρία σε κάποια τέχνη που απαιτεί εργασιακή εξειδίκευση και πρακτική εκπαίδευση.

- Πολιτική τέχνη → Η τέχνη για την οργάνωση της πολιτείας, στοιχεία της οποίας είναι η δίκη και η αιδώς και που επιτρέπει τη διαμόρφωση κοινωνιών και την αγαστή συνεργασία των ανθρώπων. Αφορά στη δράση του ατόμου στην ιδιωτική και στη δημόσια ζωή ως πολίτη, ως υπεύθυνου μέλους δηλαδή της οργανωμένης πολιτικά συμβιωτικής ομάδας, γιατί μόνο μέσα στην πόλη μπορεί να δράσει και να καταξιωθεί ευεργετικά για τον εαυτό του και για το σύνολο. Πρόκειται για το πλέον ανώτερο είδος τέχνης και γι' αυτό ακριβώς την κατέχει ο ίδιος ο πατέρας των θεών, ο Δίας. Το πολύτιμο αυτό απόκτημα δεν μπορεί να αποκτηθεί από τον Προμηθέα γιατί φυλάσσεται αυστηρά από τους φρουρούς του Δία (Βία και Κράτος)

- Τόσο η έντεχνος σοφία όσο και η πολιτική τέχνη ανήκουν στους θεούς και φυλάσσονται. Επιπλέον η κλοπή του πρώτου από τον Προμηθέα είχε ως συνέπεια την αυστηρότατη τιμωρία του Τιτάνα εκ μέρους των θεών. Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν τη μεγάλη αξία των δύο ιδιοτήτων.

B3.

α) Σωστό

β) Σωστό

γ) Λάθος

δ) Σωστό

ε) Λάθος

B4. Είμαρμένη ----- μερίδιο

ἐξιέναι ----- εισιτήριο, είσοδος [Ψ.Ε.Β: Ενότητα 2 → ἰοῦσιν < εἶμι/ἔρχομαι: ερχομός, οδός, ἔλευση, προσέλευση, διέλευση, ελευθερία, ανεξίτηλος, ισθμός, εισιτήριο, εξιτήριο, προσηλυτισμός, προσιτός, ιταμός, αμαξιτός] ἔσχε -----σχῆμα

κλέπτει -----κλεψύδρα

λαθών ----- λήθη

B5.

Τόσο στον μύθο του Πρωταγόρα όσο και στο απόσπασμα από τον Αισχύλο παρουσιάζεται η συνεισφορά του Προμηθέα στο ανθρώπινο γένος. Στον μύθο που διηγείται ο σοφιστής παρουσιάζεται ο Προμηθέας ως **φιλόανθρωπος θεός** να διακινδυνεύει για χάρη των ανθρώπων κλέβοντας την έντεχνο σοφία και την έμπυρο τέχνη από την Αθηνά και τον Ήφαιστο και προσφέροντάς τες στους ανθρώπους. Άμεσα αποτελέσματα αυτών των δώρων ήταν η δημιουργία θρησκείας, γλώσσας και υλικοτεχνικού πολιτισμού αφού οι άνθρωποι μπόρεσαν με τη θεωρητική και την πρακτική σοφία να ασκήσουν μια σειρά τέχνες και να αναπτύξουν την κατασκευαστική τους ικανότητα. Στον μύθο που διηγείται ο Πρωταγόρας αναφέρεται με ιδιαίτερη λιτότητα η μετέπειτα τιμωρία του Προμηθέα για το έγκλημα της κλοπής καθώς, χωρίς να παραγνωρίζεται η προσφορά του Τιτάνα, ο σοφιστής εστιάζει στην ανθρώπινη πρόοδο.

Στο απόσπασμα από τον Αισχύλο παρουσιάζεται να μιλάει ο ίδιος ο Προμηθέας, προσπαθώντας να υπερασπιστεί τον εαυτό του και να δικαιολογήσει τις πράξεις του μπροστά στα όργανα τάξης του Δία, και να απαριθμεί τις ευεργεσίες που έκανε στον άνθρωπο. Φαίνεται από τα λόγια του πως οι άνθρωποι πριν την παρέμβασή του ζούσαν σε σπηλιές και δεν διέθεταν πρακτική νοημοσύνη. Ο ίδιος ο Προμηθέας τους δίδαξε όλων των ειδών τις τέχνες: αρχιτεκτονική, ξυλουργική, αστρονομία, μαθηματικά, γραφή, γλώσσα, ιστορία, γεωργία, τη χρήση των ζώων και την ίππευση, τη

ναυτική τέχνη, την ιατρική, τη φαρμακευτική, τη μαντική και τη μεταλλοτεχνία. Παρουσιάζονται εδώ αναλυτικά όσα στον μύθο βρίσκονται μέσα στα δύο δώρα της έντεχνης σοφίας και της έμπυρης τέχνης και το βάρος πέφτει στην απόκτηση τεχνογνωσίας εκ μέρους του ανθρώπου ενώ στον μύθο του Πρωταγόρα το στάδιο αυτό απλώς προετοιμάζει το ανώτερο και πιο σημαντικό, για τον σοφιστή, στάδιο, αυτό της προσφοράς της αιδούς και της δίκης από τον ίδιο τον Δία. Τα λόγια του Προμηθέα δείχνουν πως είναι περήφανος για τις πράξεις του, την επινοητική του ικανότητα και την προσφορά του στον άνθρωπο. Δεν είναι τυχαίο ότι στο απόσπασμα κυριαρχεί το α' ενικό πρόσωπο και η προσωπική αντωνυμία α' προσώπου.

Γ1. Εγώ βέβαια είμαι απλός πολίτης αλλά ξέρω ότι είναι πολύ σημαντικό να διδάσκεται το αγαθό όπως είναι στη φύση του και κατά δεύτερον περισσότερο (να διδάσκεται) από αυτούς που γνωρίζουν καλά στην πραγματικότητα κάποιο αγαθό παρά από αυτούς που κατέχουν την τέχνη της εξαπάτησης. Ίσως λοιπόν δεν μιλάω σοφά (σύμφωνα με τα λόγια των σοφιστών)· γιατί δεν επιδιώκω αυτό·

Γ2. Ο Ξενοφώντας επικρίνει τους σοφιστές γιατί δεν κάνουν τους νέους ενάρετους μολονότι ισχυρίζονται κάτι τέτοιο. Ειδικότερα, οι σοφιστές έχουν γράψει συγγράμματα που δεν δημιουργούν ενάρετους ανθρώπους αλλά πραγματεύονται ασήμαντα θέματα που προκαλούν στους νέους απολαύσεις χωρίς περιεχόμενο και χωρίς αρετή. Υποστηρίζει ο Ξενοφώντας ότι το μάθημα κοντά στους σοφιστές είναι απλώς χάσιμο χρόνου και κακή εκπαίδευση και τους κατηγορεί ότι γράφουν με ύφος εξεζητημένο, χωρίς να διατυπώνουν ορθές απόψεις που θα μπορούσαν να εκπαιδεύσουν τους νέους στην αρετή.

Γ3. α. ἄνδρα → ἄνδρας

ὄντινα → οὐστίνας

γράμματα → γραῖμμα

ῶν → οὔ

β. ἑώρακάμεν → ἴδωμεν

ἐποίησαν → ποιήσωσιν

παρέχονται → παράσχωσιν

Γ4. α. Υπόθεση: εἰ καλῶς ἔχοιεν

Απόδοση: ὀνόματα μὲν γὰρ οὐκ ἂν παιδεύσειε, γνῶμαι δέ

Ο υποθετικός λόγος δηλώνει την απλή σκέψη του λέγοντος.

Προσδοκώμενο: ὀνόματα μὲν γὰρ οὐ παιδεύσει, γνῶμαι δέ, ἐάν καλῶς ἔχωσιν.

Γ4. β. Η σύνταξη είναι παθητική με ρήμα παρακειμένου παθητικής φωνής και διάθεσης και δοτική προσωπική ενεργούντος προσώπου ή ποιητικού αιτίου.

Ενεργητική σύνταξη: πολλά αὐτοί γεγράφασιν.